

Den mangfoldige kirkegårdsverden

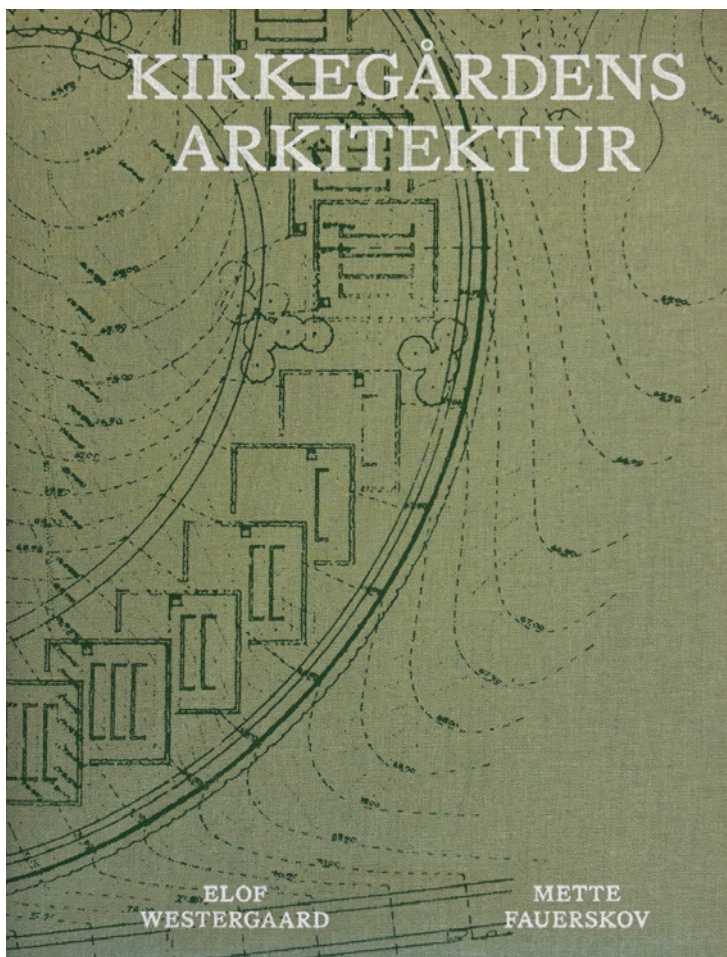
Bogomtale

Af Ulla Haahr

Kommunikationschef, Københavns Stift

Elof Westergaard og Mette Fauerskov, *Kirkegårdens Arkitektur*, 226 sider, forlaget BookLab 2024.

Et nyt digert værk belyser for første gang den danske kirkegårdsarkitektur under ét. Gennem 32 konkrete begravelses-

pladser får læseren en både faglig, historisk og poetisk gennemgang af de overordnede kirkegårdstyper. Lige fra landsbykirkegården til de nye naturgravpladser.

Det er med kirkegårde som med kirker og slotte: Mange mennesker holder af at besøge kirkegården, når man kommer til en fremmed by som turist. At gå rundt og fornemme stemningen, betages af det smukke, fortabe sig i gravstenes fortællinger – og finde roen.

Kirkegårde drager os. For selv om det er gravpladsen for vores døde, så er det de levende, der bruger kirkegården.

”Det er selvfølgelig et sted for vores sorg. Hvor vi kan finde trøst og mindes den døde. Men det er også et sted, hvor der er en særlig fred. Det er et anderledes rum, en form for modrum til de andre rum, vi som mennesker færdes i. Her er man i et andet gear end i hverdagen, det meditative får lov at fylde,” siger Mette Fauerskov.

Et spejl af samfundet

Mette Fauerskov er landskabsarkitekt med speciale i kirkegårde og arbejder som kirkegårdskonsulent i Ribe Stift. Sammen med Elof Westergaard, biskop i Ribe, har hun skrevet bogen *Kirkegårdens Arkitektur*. Med en ambition om at beskrive de forskellige typer kirkegårde bliver der i bogen gennemgået 32 steder i Danmark. Alle repræsenterer de forskellige kategorier, som f.eks. landsbykirkegården, parkkirkegården og minoriteters kirkegårde. Ud fra i alt otte forskellige kategorier er der tale om en komplet afdækning af hele kirkegårdsområdet.

”Vi vil i bogen rumme alle slags kirkegårde i landet. Det er ikke et videnskabeligt værk, men vi har haft en ambition om at afdække det hele. Derfor har vi også f.eks. de jødiske kirkegårde og mindelundene med, som fortæller nogle andre historier.”

F.eks. krigsfangekirkegården i Løgumkloster, der blev anlagt ved den krigsfangelejr, som tyskerne opførte i 1914. Navnene på de døde viser, at både russiske, franske og belgiske soldater er begravet her.

Over tid udvikler kirkegårdene sig – i takt med at samfundet forandrer sig. Mindelunde fra krigens tid, den gamle

landsbykirkegård fra middelalderen, hvor der skal være plads til hele familien i flere generationer på familiegravstedet, og de mange urnepladser i dag, der kræver langt mindre plads. Samt individualiseringens præg af også dette område med ønsker til det unikke og det særlige – og hvad det medfører af laminerede tegninger, LED-lys og havebænke.

De smukkeste steder

De to forfattere har udvalgt de 32 kirkegårde ud fra ét overordnet kriterie, fortæller Mette Fauerskov:

”Vi har valgt steder, som vi synes er specielt dejlige. Vi har forsøgt at vise alt det smukke – og netop fremhæve det særlige ved de forskellige typer.”

Et af valgene faldt på Gammel Sogn Kirkegård vest for Ringkøbing Fjord, som er en landsbykirkegård. Den har sin oprindelige form og spor helt tilbage til dengang, den blev bygget. På kirkegården er der en særlig type gravsteder, som blev brugt helt tilbage i jernalderen. Det er tuegrave, der viser sig som forhøjninger i græsset. De blev brugt frem til midten af 1900-tallet og er blevet rekonstrueret.

”Kirkegården er meget frodig på trods af det omkringliggende forblæste landskab. Samtidig er der også på kirkegården de individuelle gravsteder og de små urnegravsteder. Der er en fin balance mellem bevaring og forankring i historien og fornyelse til det, mennesker efterspørger i dag.”

I 1993 blev Fonnesbæk Kirkegård etableret som en konsekvens af, at Ikast dengang var den hurtigst voksende by i Danmark. Som en af parkkirkegårdene er den præget af den lighedstanke, der formede disse kirkegårde fra 1920'ere og frem – ikke mindst gennem landskabsarkitekten G.N. Brandt, hvor den demokratiske og folkelige kirkegård var idealet.

”Det var en sorteringstanke, hvor man samlede de forskellige typer af gravsteder. Den lille mands gravsted fik lov at fylde for sig selv i stedet for at blive overdøvet af store gravmonumenter, som man så det på assistenskirkegården,” siger Mette Fauerskov.

Hun kalder Fonnesbæk Kirkegård et stort landskabsarkitektonisk værk på grund af dens åbne plan, der samtidig har forskellige rumligheder.

”Med sit store slettelandskab i midten er det storslået! Og samtidig er der mindre opdeltede intime områder.”

Gammel Sogn og Fonnesbæk Kirkegård er som sagt to af de kirkegårde, der er gennemgået i bogen. Der er 30 flere – og de er alle af den smukkeste slags.

Fonnesbæk Kirkegård.
Foto: Mathias Svold og
Ulrik Hasemann.